

Έσχατο καταφύγιο

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Υπάρχουν στο Άγιο Όρος μερικές σπάνιες ανθρώπινες φύσεις που όσο και να θέλει κανείς, είναι αδύνατο με ακρίβεια να προσδιορίσει τα μέτρα της αξίας τους ή να περιγράψει με λόγια τη δύναμη και την ομορφιά της ψυχής τους. Απλοί καλόγεροι, άσημοι για τα μάτια του κόσμου, όμως τόσο έντονα ζυμωμένοι με το σπάνιο χάρισμα να γνωρίζουν επακριβώς την πεπτωκυία κατάσταση στην οποία οι ίδιοι κινούνται, να μιλούν με γόνιμη παρρησία για την αμαυρωθείσα εικόνα τους και να 'ναι πρακτικά υπαρκτοί ακόμα και για ληστές, τελώνες και πόρνες. Άνθρωποι που έζησαν την ολέθρια οδύνη της πτώσης και το μαρτύριο του θρυμματισμού της ανθρώπινης ύπαρξης με αφορμή την αποστασία, για να φθάσουν έπειτα από

αφάνταστες οριακές ανόδους και καταρρεύσεις στην κατάσταση της σημερινής χαρισματικής τους εμπειρίας.

Κοντά σε τέτοιες μορφές ο εξαθλιωμένος και αποκαμωμένος άνθρωπος αισθάνεται ένα βαθύτατο αίσθημα ανακούφισης και ενθάρρυνσης. Νιώθει επιτακτικά την ανάγκη να αποκαλύψει την ιταμότητα του προσώπου του. Θέλει να μιλήσει για τα αξιοθρήνητα ναυάγια της ζωής του για τα οποία οι φίλοι, οι συγγενείς και οι γνωστοί όχι μόνο δεν δείχνουν κατανόηση και συμπάθεια, αλλά άλλοτε εύσχημα, άλλοτε ξεδιάντροπα και ανοιχτά, έρχονται με την κριτική και την αδιακρισία τους να του δημιουργήσουν μια τέτοια πολεμική κατάσταση στην ψυχή, ώστε να νομίζει πως γι' αυτόν τα πάντα είναι χαμένα. Ότι δεν υπάρχει ελαφρυντικό για τις ανθρώπινες παραβάσεις του ή ότι στις βαθμίδες απώλειας που έχει αναρριχηθεί, είναι αδύνατο να προσεγγίσει το έλεος και να φθάσει τη σωτηρία.

Θαύμασα τη φιλανθρωπία, την αγάπη και τη διάκριση μερικών μοναχών του Αγίου Όρους που ο Θεός τους προίκισε με το χάρισμα και τους έκανε την τιμή να γίνονται έσχατο καταφύγιο ελπίδας και θάρρους ανθρώπων που η κοινωνία χλευάζει, απομονώνει και αφανίζει στο περιθώριο της ζωής. Τους είδα να χειρίζονται τα προβλήματα των αμαρτωλών που έρχονταν να τους συναντήσουν, ψάχνοντας για παρηγοριά και ελπίδα, μ' ένα πνεύμα απόλυτης κατανόησης και με μια διάθεση απύθμενης ευσπλαχνίας και επιείκειας, επιχείρημα αποστομωτικό για όλους εκείνους τους «άμωμους» και «παμμακάρες» που αν και αυτοί εκκρεμοδικούν για τα ίδια και για χειρότερα ίσως κρίματα απ' ό,τι οι πρώτοι, ωστόσο δεν δείχνουν την παραμικρή συγκατάβαση, αλλά μεταβάλλονται σε άσπλαχνους και αφύσικους δικαστές.

Οκτώβρης 1980 στη Θεσσαλονίκη. Την άλλη μέρα πολύ πρωί φεύγουμε για το Όρος. Στο μεταξύ με τους άλλους δυο της παρέας συμφωνήσαμε να τριγυρίσουμε μέσα στην πόλη. Επιθυμία μας, να συγκρίνουμε την συμπρωτεύουσα με την πρωτεύουσα της σύγχρονης ελληνικής δημοκρατίας, την Αθήνα, στην οποία το καθημερινό θέαμα του περιβάλλοντος είναι τόσο απαίσιο και φρικτό, ώστε να διστάζει κανείς να πιστέψει ότι τούτη εδώ η γωνιά γης ήταν κάποτε τόσο πολύ προικισμένη με την καλαισθησία των οικιστών της και την ομορφιά του τοπίου της.

Σε κάποια στιγμή, λίγα μέτρα πιο κει από μας, στην παραλιακή λεωφόρο, βλέπουμε ξαφνικά να πραγματοποιείται μια πλούσια κινητοποίηση ανθρώπων που θύμιζε κοπάδι από ακρίδες όταν επιτίθενται για να λεηλατήσουν κάποιο χωράφι. Η συρροή του κόσμου γινόταν ταχύτατα όλο και πιο μεγάλη, ενώ η παράσταση συνιστούσε, δίχως υπερβολή, θέμα ασφυκτικό και συνάμα ενδιαφέρον. Στο κέντρο του κύκλου βρισκόταν ένας εικοσάχρονος περίπου νεαρός με παρδαλό ντύσιμο, μακρύ καλοχτενισμένο μαλλί που σχεδόν κάλυπτε όλο το μήκος των ώμων του, με

πρόσωπο που δεν μπορούσες ορθά να προσδιορίσεις αν τη ζωηρότητά του τη στήριζε στο φυσικό χρώμα της επιδερμίδας του ή στη δύναμη κάποιων γυναικείων καλλυντικών. Στο αριστερό χέρι φορούσε ασημένια ταυτότητα, στο ένα από τ' αυτιά κρεμόταν σκουλαρίκι, ενώ τα παπούτσια που φόραγε, κάλλιστα θα μπορούσε να ταιριάξουν και σε γυναίκα.

Από τους συγκεντρωθέντες άλλοι σφύριζαν και χαχάνιζαν, μερικοί του πέταγαν πέτρες, χαρτιά τουαλέτας και κουτιά μεταλλικά από κόκα-κόλα, κάποιος άλλος γνωστοποιούσε με μια σάπια ντομάτα την εγκάρδια συμφωνία του για όσα γίνονταν, ενώ ένας κύριος με γραβάτα, κουστούμι και φαβορίτες προσπαθούσε να δέσει από το λουρί του δύστυχου νεαρού ένα σπάγγο, στην άκρη του οποίου είχε προσαρμοσθεί ένας παλιός τενεκές από λάδι. Οι υπόλοιποι, όσοι δεν είχαν αναλάβει χειρωνακτική δράση, είχαν περιοριστεί στο να ρίχνουν ομαδικά και πειθαρχημένα το «συνετό» σύνθημα: «δέστε τον και στη θάλασσα». Άξιζε, να μπορούσε να φωτογραφίσει κανείς αυτό το αυθόρμητα σκηνοθετημένο μελόδραμα...! Σε κάποια στιγμή ο νεαρός μπόρεσε να ξεφύγει από τον κλοιό που του είχαν στήσει οι θύτες του και σε ένα ξέσπασμα λυσσαλέας οργής για όλο τον κόσμο και τους ανθρώπους του, τον είδαμε να παίρνει φόρα και να ορμάει με το κεφάλι πάνω στις κολώνες του γωνιακού ζαχαροπλαστείου, λες και ήθελε να τις σπάσει.

Δεν περίμενα μετά τέσσερις μέρες να τον συναντήσω στο Άγιο Όρος. Και δεν το περίμενα γιατί δεν μπορούσα να φανταστώ ότι σε περιβάλλοντα ανάλογα με αυτό της μοναστικής πολιτείας, όπου τα δεδομένα των αισθήσεων φωταγωγούνται από τους νόμους της αρετής, αντί να υποτάσσονται «τω θανάτω», όπως συνήθως συμβαίνει στον κόσμο, είναι εύκολο να βρει στέγη και καταφύγιο κάποιος ράθυμος κοσμικός που δραστήρια εμμένει «εφησυχάζων» στην αμαρτία και ο οποίος κινείται σε πλαίσια διαμετρικά αντίθετα από εκείνα του τρόπου ζωής των μοναχών. Επανελημμένα προσπάθησα να τον πλησιάσω, ιδιαίτερα δύο φορές που τον είδα να κλαίει στο βάθος του κήπου, όμως χωρίς αποτέλεσμα γιατί κάθε φορά που το επιχειρούσα, εκείνος με κοίταζε δύσπιστα και έφευγε μακριά. Λες και είχε φόβο για τους ανθρώπους, λες και στο πρόσωπο ακόμα και των προσκυνητών, διέκρινε τύραννους και διώκτες.

Μόνο για το γέρο καλόγερο με την καλοσυνάτη μορφή και την τολμηρή κατανόηση δεν είχε επιφυλάξεις. Μόνο για χάρη δικιά του γίνεται ευπειθής υποτακτικός και παίρνει το δρόμο για το Άγιο Όρος κάθε φορά που παρεμβάλλονται στη ζωή του οδύνες, κάθε φορά που το κενό που δημιουργείται στον εαυτό του πάει να γίνει ασφυκτικό και τα ψυχολογικά αδιέξοδα έρχονται να συστήσουν την αυτοκτονία σαν λύση. Και ξέρει πολύ καλά πως κάθε φορά από δω θα φύγει δικαιωμένος...!

Αποφασισμένος να κερδίσει το χαμένο καιρό και να μετατρέψει τα πάθη σε θεϊκό πόθο. Ο Γέροντας πατρικά θα του πει: Ο Θεός είναι ο Πατέρας σου. Σε δέχεται, όπως είσαι. Μην περιμένεις να σε νιώσουν οι άνθρωποι και μη βιάσεις ποτέ τον εαυτό σου ν' αγιάσει. Η θέωση δεν είναι αντιμισθία και ο Θεός δεν μετράει την αξία των έργων μας. Ο ληστής είναι μια μορφή που οι περισσότεροι αγνοούμε. Να τον φέρνεις στη μνήμη σου τακτικά. Κάθε φορά που η ζωή σου προσεγγίζει στον Άδη, φρόντισε να μιμείσαι το ληστή στη μετάνοια».

Ευτυχώς που και σήμερα δε λείπουν μέσα από την Εκκλησία μορφές τόσο φιλόανθρωπες και φιλεύσπλαχνες σαν και αυτή του καλόγερο από το Άγιο Όρος, πρόθυμες και ικανές να βγάλουν τον άνθρωπο μέσα από το κενό της αβάσταχτης πλήξης, της απόγνωσης και της καθημερινότητας φέροντάς τον σε κορυφαίες βαθμίδες. Μορφές πρακτικά και τολμηρά υπαρκτές, ακόμα και για ληστές, τελώνες και πόρνες, ακόμα και για ψυχορραγούντες και χλευαζόμενους φοιτητές, σαν και αυτόν της Θεολογίας που πέρυσι στη Θεσσαλονίκη όρμησε στις κολώνες για να ... χωθεί από την ασπλαχνία και τη σκληρότητα των ανθρώπων.

Από το βιβλίο «Άθως: όρος άγιο, πολιτεία ανθρώπινη»

Τάσου Μιχαλά

Πηγή: isagiastriados.com